

Nörobilim Sözlüğü

Disfaji: Yutma güçlüğü. İnsanda yutma üç döneme ayrılmaktadır. Oral, faringeal ve özefagiyal dönemler. Oral ve faringeal dönemler içiçe geçmiş olduğundan genellikle orofaringeal terimi tercih edilmektedir. Ancak yutmanın oral dönemi sıklıkla istemli kabul edilirken farengeal dönemi bir tür refleks aktivasyonla oluşur. En sık raslanan iki tipi; farengeal dönemin başlama yokluğu ya da gecikmesiyle oluşan disfaji ve farengeal dönemin etkilenmesiyle oluşan disfajidir. Nörolojide daha çok ikinci tür disfaji büyük çoğunlukla spesifik beyin damar hastalıkları sonucu görülür.

Distoni: İstemsiz kas hareketlerinin önemli bir grubu. Bu hareketler tekrarlayıcı hareket ve postür bozukluklarına yol açar. Distoni tek bir kasla, bir kas grubuyla ya da tüm gövde kaslarıyla ilişkili olarak ortaya çıkabilir. Spesifik distoni sendromları arasında torsiyon distonisi (Distonia Musculorum Deformans), spasmaodik tortikolis, blefarospasm, oromandibular distoni, Meige sendromu (son ikisi birlikte) spasmodik disfoni, yazıcı kramp ve Dopa-duyarlı distoni (Segawa sendromu) sayılabilir.

Dizartri: Motor konuşma bozukluğu. Konuşmanın ortaya konulmasına yardımcı solunum, laringeal, palato-faringeal ve artikülatuar kas guruplarının gücünün, tonusunun ve koordinasyonunun bozulmasıyla ortaya çıkar. Birinci ve ikinci motor nöron, serebellum ve ekstrapiramidal sistem hastalıkları sırasında farklı türden dizartriler ortaya çıkar. Bunlar; spastik, flask, hipokinetik, hiperkinetik ve ataksik dizartrilerdir. Diğer motor konuşma bozukluklarından konuşma apraksisinde dizartilerden farklı olarak konuşma programlarıyla, motor afazik konuşmada ise konuşmanın linguistik yönüyle ilgili bozukluklar vardır. Dizartrilerde afazilerden farklı olarak dilin diğer alanlarında bozukluk görülmez.

Eksekütif Fonksiyonlar: Kognitif işlevler arasında yürütücü, yönlendirici ve duruma göre karar verme ve uygulama planlarıyla ilgili olanları. Bu işlevler genel zekayla duruma bağlı özel uygulamalar arasında köprü oluşturur. Geniş ölçüde prefrontal loblarla ilişkilidirler. Bu işlevlerin ortaya konulmasından iki ana çevrim sorumludur. Bunlar dorsolateral prefrontal çevrim ve orbito-frontal çevrimlerdir. Birincinin etkilenmesiyle psödo-depresif, ikincinin etkilenmesiyle ise psödo-psikopatik davranış bozukluğu modelleri ortaya çıkar. Bu işlevler önemli bir demans grubu olan frontotemporal demanslarda ön planda etkilenir.

Ekspresif Afazi: Non-fluent ya da tutuk afazi. En sık görülen tipi Broca afazisidir. Bu afazide etkilenme, konuşmanın kortikal motor merkezi olan dominant 44. alan ve çevresini etkilemiştir. Strok olgularında etkilenen damar yapısı genellikle orta serebral arterin üst kortikal dalıdır. Ekspresif tip afazinin daha az görülen diğer tipi transkortikal motor afazidir. Bu afazide etkilenme mediyal frontal lobta, anterior serebral arter sulama alanı içindedir.

Eksternal Kapsül: Putamen'in lateral yüzünde yer alan ince assosiyasyon lif alanı.

Ekstrem Kapsül: İnsüler korteksle klastrum arasında yer alan ince assosiyasyon lif alanı

Emitter Venler: Dural venöz sinüslerle ekstrakranial venleri ilişkilendiren kafa tabanı venleri

Ependim: Spinal kord santral kanalı çevresinde ve serebral ventriküllerin etrafında yer alan epitel benzeri hücre bölgesi

Epidural Aralık: Kranyum ve kolumna vertebralisle dura mater arasında yer alan dar aralık

Epidural Kanama: Ekstradural kanama. Genellikle akselerasyon-deserelasyon travması sonucu kafatası ile dura mater arasında kan birikmesi. Middle meningeal arter yırtılması en sık raslanan nedendir. Tipik olarak, başlangıçta şuur kaybı gelişen hasta kısa süre sonra açılıp daha sonra yeniden şuur kaybı gösterir.

Epitalamus: serebral aquaduct ile 3. ventrikülün birleştiği düzeyde ve talamusun üst bölümünde postero-dorsal densefalon bölümü.

Esansiyel Tremor: En sık raslanan hareket bozukluğu hastalığı olarak kabul edilir. Tipik olarak ellerde ve kollarda gözlenen involonter, ritmik tremordur. Prevalansının Parkinson hastalığına oranla en az 20 kez fazla olduğu bildirilmektedir.

Bu sayıdaki düzenleme:
Oğuz Tanrıdağ